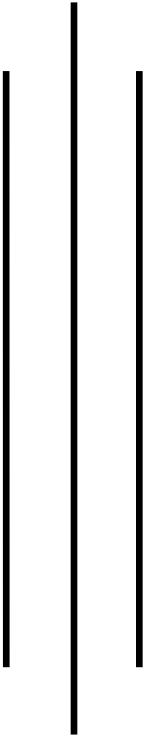

भोटेकोशी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को
वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

भोटेकोशी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
फुल्पिङ्गकट्टी, सिन्धुपाल्चोक
३ नं. प्रदेश, नेपाल
मिति २०७६/०३/२४

भोटेकोशी गाउँपालिकाको आ.व. २०७६/०७७ को लागि गाउँ कार्यपालिकामा प्रस्तावित बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

श्री गाउँपालिका उपाध्यक्ष एवम् सभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म भोटेकोशी गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिका बैठकद्वारा स्वीकृत आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । यस गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षका लागि निम्नानुसार नीति तर्जुमा गरि सोहि बमोजिम वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय गरिनेछ ।

क)आर्थिक विकास नीति

१. यस गाउँपालिकालाई जडिबुटी र फलफुलमा आत्मनिर्भर बनाउदै नमुना गाउँपालिकाको रूपमा विकास गरिनेछ ।
२. वडा नं. १ लाई स्याउ खेती, किवी जस्ता फलफुलहरुको पकेट क्षेत्र घोषणा गरिनेछ र अन्य वडाहरुमा सम्भाव्यताका आधारमा फलफुल तथा पशु जन्य क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ ।
३. कृषि, पर्यटन उद्योग व्यापारलाई आधार मानेर आगामी ५ वर्ष भित्रमा सम्पुर्ण जनतालाई आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर बनाउन युवाहरुलाई स्थानीय स्तरमा रोजगारी सृजना गर्ने कार्यको थालनी आगामी आर्थिक वर्षबाट सुरुवात गरिनेछ ।
४. कृषि सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन र विकास गरिनेछ ।
५. कृषि सहकारी निर्माण गरी भोटेकोशी गाउँपालिकालाई तरकारी, स्याउ र मकैको पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६. लिस्टीकोट, दुगुनागढी, तातोपानी धारा, थापी नारायण मन्दिर लगायतका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरुको प्रचार प्रसार मार्फत आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ ।
७. दैनिक उपभोग्य वस्तुहरुलाई सस्तो र सुलभ मुल्यमा जनतालाई उपलब्ध गराउन कृषि सहकारी सँस्थाको प्रवर्द्धनमा जोड दिईनेछ ।
८. तरकारीको बिउ, अदुवाको बिउ, बेसारको बिउ, मकैको बिउ, टि.पी. एस. आलुको बिउ, च्याउको बिउ, फलफुल बिरुवा (वर्षे तथा हिउँदै), तरकारी खेतीको लागि प्लाष्टिक टनेल तथा माहुरीको घार सहित सम्पुर्ण सामग्रीहरु वितरण गरि कृषकहरुलाई कृषि क्षेत्रमा व्यवसायिक बन्न प्रोत्साहन गरिने नीति लिईनेछ ।
९. साना सिंचाई अन्तर्गत कुलो निर्माण, सिंचाई पाईप, हजारी, स्प्रीझकल, प्लाष्टिक पोखरी निर्माण कार्यक्रम आगामी आर्थिक वर्षबाट तिव्र रूपमा संचालन गरिने नीति लिईनेछ ।
१०. कृषि औजारहरु : मिनी टेलर, कोदो चुट्टने मेसिन, मकै छोडाउने मेसिन, स्प्रेयर, पानी तान्ने मेसिन, हाईग्रोमिटर वितरण कार्यलाई जोड दिईनेछ ।
११. माटो परीक्षण कार्यक्रम तर्फ : पि.एच.मिटर, किट बक्स, काँचको नली, रसायनहरु कृषि चुन वितरण कार्यक्रमहरुको सुरुवात गरीनेछ ।
१२. कृषि विमा कार्यक्रम, तरकारी प्याक गर्ने ट्रेय वितरण कार्यक्रम, बाली संरक्षण कार्यक्रम, विषादी वितरण कार्यक्रम, आ.ई.पी.एम. पाठशाला संचालन, कृषक गोष्ठी, कृषि प्राविधिकलाई तालिम, कृषि सङ्करण निर्माण कार्यक्रम, भकारो सुधार कार्यक्रम, बाली विमा कार्यक्रम, कृषक भ्रमण, कृषक तालिम कार्यक्रम, तरकारी संकलन केन्द्र घर निर्माण गरी कृषि कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
१३. कृषकहरुलाई पशुपालन क्षेत्रमा आकर्षित गरी आत्मनिर्भर बन्न परम्परागत पेशालाई निरुत्साहित गर्दै व्यवसायिकरण गरिने नीति लिईने छ ।
१४. वातावरण स्वच्छ राख्न, रोगबाट मुक्त राख्न खोर, गोठ सुधार कार्यलाई जोड दिईनेछ । यो गाउँपालिका उच्च पहाडी क्षेत्रमा पर्ने र प्रसस्त चरनको सम्भावना भएकोले व्यवसायिक रूपमा बाखापालन र चौरीपालन गर्न यस क्षेत्रका कृषकलाई आकर्षित गरिनेछ । स्थानिय जातको सिनहाल बाखा पाईने भएकोले उक्त बाखाको संरक्षणको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१५. पशुपालन व्यवसायमा आर्थिक क्षति कम गर्ने पशुमा लाग्ने महामारी रोग नियन्त्रण गर्ने कार्यका लागि भ्याक्सिनेसन कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईने छ ।

१६. उच्च पहाडी भेगमा चौरी पालन गरि छुपी उत्पादन गर्दै आएको र केही लोप हुने अवस्थामा भएका चौरी संरक्षण लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।
१७. पशुपालन व्यवसायमा हुने आर्थिक क्षति कम गर्ने पशु उपचार तथा वीमा कार्यत्रम संचालन गरिने नीति लिईने छ ।
१८. स्थानिय पशुपक्षी संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने नीति लिईने छ ।
१९. पशु उत्पादन वृद्धि गर्ने तथा मासु उत्पादन वृद्धि गर्ने विशेष गरी वाखामा वढि तौल भएका र रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता राम्रो भएको जातको विकास गर्ने कृतिम तथा प्राकृतिक नश्ल सुधार कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
२०. बेरोजगार युवालाई रोजगार प्रदान गर्ने युवा लक्षित व्यवसायिक बाखा, गाई, भैसी, चौरी, कुखुरापालन गर्ने अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
२१. आधुनिक पशुपालनको लागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईने छ ।
२२. स्वच्छ मासु उत्पादन तथा उपभोगको लागी मासु पसल सुधार कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईने छ ।
२३. उद्योग धन्दा (व्यापार, जलविद्युत, जडिवुटि प्रशोधन, होटल अन्य) संचालनको लागि स्पष्ट नीति निर्धारण गरि निजी क्षेत्रलाई समावेश गरि भोटेकोशी गाउँपालिका क्षेत्र निजी लगानीकर्ताको लगानीको लागि सुरक्षित गन्तव्य हो भन्ने कुराको बोध गराउने नीति लिईनेछ । जसका लागि प्रचार प्रसारमा समेत जोड दिईनेछ ।
२४. धार्मिक महत्व रहेका ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक स्थानहरूको पहिचान गरि संरक्षण, संवर्धन र व्यवस्थापन कार्यमा जोड दिईनेछ ।
२५. सफल उद्यमी व्यवसायीहरूलाई उद्यमशीलतामा जोड दिनका लागि उद्यम प्रदर्शनीका माध्यमबाट पुरस्कृत गरिने छ ।
२६. नयाँ पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान तथा उक्त क्षेत्रको विकासको लागि सार्वजनिक निजी साझेदारीको अवधारणालाई अवलम्बन गरिनेछ ।
२७. गाउँपालिकाले देश भित्रको कम्तिमा एक र देश बाहिरको कुनै एक नगरपालिका/ गाउँपालिकासंग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरी आपसी सहयोग बढाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२८. गाउँपालिकाले इतिहासविद् वा पुरातत्वविद् को सहायतामा आफ्नो क्षेत्रमा रहेको ऐतिहासिक व्यक्ति, घटनासंग जोडिएका वा अन्य ऐतिहासिक स्थल पहिचान गरी उक्त स्थानको पुर्वाधार विकाश, शिलालेखन र प्रचारप्रसार गरि पर्यटकीय प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
२९. पर्यटन उद्योग लाई वृद्धि गर्नको लागि प्राकृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण गर्न जस्मा भैरवकुण्ड, दुगुनागढी, तातोपानी धारा, लिस्ती माई मन्दिर, देउ ढुङ्गा थापी नारायण जस्ता प्राकृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ ।
३०. स्थानिय स्तरमा भएका खोलानाला र नदी जन्य बस्तु बाट हुनसक्ने क्षति कम गर्ने गिटी, बालुवा, ढुङ्गा, खानी संचालन गर्ने गाउँपालिकाले छुटै मापदण्ड तर्जुमा गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३१. घरेलु उद्योगहरूको प्रोत्साहनका लागि स्थानिय स्तरमा प्राप्त कच्चा पदार्थको प्रयोग मार्फत घरेलु उद्योग संचालनमा जोड दिईनेछ ।
३२. युवाहरूलाई व्यवसायिक रूपमा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न गराई रोजगारीको व्यवस्था गर्ने नीति लिईनेछ ।
३३. कृषकहरूलाई पशु पालन क्षेत्रमा आत्मनिर्भर बन्न परम्परागत पेशालाई निरुत्साहित गरी व्यवसायिकीकरण गरिने नीति लिईने छ ।
३४. कृषकहरूले पालन गरेका पशु तथा कृषि उपज बिक्री गर्न सहजताको लागी पायक पर्ने स्थानमा संकलन केन्द्र निर्माण गरिने नीति लिईनेछ ।
३५. दुध, फुल र मासुको उत्पादन वृद्धि गरि गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।
३६. घिउ, नौनी तथा छुपी उत्पादनको लागि चौरी संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
३७. आधुनिक पशुपालनको लागि कृषकहरूलाई तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३८. बेरोजगार युवाहरूलाई विदेश जान रोक्नको लागि रोजगार मूलक पशुपालन व्यवसाय, कृषिखेती, घरेलु उद्योगलाई वृद्धि गर्ने नीति लिईनेछ ।
३९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई ग्रामीण स्तर सम्म पुर्याउन गाउँपालिका अध्यक्ष रोजगार कार्यक्रमलाई अगामी आ.व. बाट सबै बडाहरूमा सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।

४०. यस गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने विद्युत आयोजनाहरूको लगानी सुनिश्चत गरी निर्माण सम्पन्न पश्चात गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरु लाई अनिवार्य रूपमा ३०% शेयर उपलब्ध गराउने नीति लिईनेछ ।

ख) सामाजिक विकास नीति

१. भोटेकोशी गाउँपालिकाको प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी र बिजुली बत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
२. गर्भवती तथा सुत्केरी कार्यक्रम अन्तर्गत अण्डा झण्डा गेडागुडी वितरण कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई अझै व्यवस्थीत गदै लगिनेछ ।
३. साविकका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सुचना प्रविधि मार्फत सम्पूर्ण अभिलेखिकरण गरि सुचना प्रविधिको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. प्रसुती सेवा केन्द्रलाई अझै व्यवस्थित गदै प्रसुती सेवा केन्द्र नभएका स्वास्थ्य संस्थामा बिस्तार गरि भोटेकोशी गाउँपालिका लाई Zero Home delivery गरिने छ ।
५. संचालनमा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइहरूलाई प्रभावकारी रूपमा बिस्तार गरि स्वास्थ्य सेवाको पहुँच लाई बढ़ाद्दृ गरिने छ ।
६. नेपाल सरकारको रणनीति अनुरुप प्रत्येक गाउँपालिकामा १५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्ने नीति अनुरुप जग्गा व्यस्थापन कार्य अघि बढाईनेछ ।
७. प्राथमिक उपचार, विपद् व्यवस्थापन तालिम, क्षमता अभिवृद्धि र सचेतनाको कार्यक्रम सम्पूर्ण बडाहरूमा सुरुवात गरिने छ ।
८. स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागी क्षमता विकास तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा बारे कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
९. साविकको प्रत्येक बडामा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका मार्फत स्वास्थ्य आमा समुहको बैठक संचालन गरिनेछ ।
१०. बिहे बारी बिस वर्ष पारी सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
११. छिटो विबाह बाट हुने समस्यको बारेमा आधारभूत विद्यालयका शिक्षिकाहरूलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
१२. प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाको लागी आवश्यक औषधी, औजार तथा उपकरणहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१३. समुदाय स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम अन्तर्गत प्रतिकारात्मक र प्रवर्धनात्मक सेवामा जोड दिई स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई परिचालन गरिने छ साथै उत्कृष्ट कर्मचारीहरूलाई पुरस्कृत गरिने छ ।
१४. विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालनका लागी पायक पर्ने सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ, स्वास्थ्य चौकीका नर्सिङ्ग समुहका स्वास्थ्यकर्मीलाई प्रदेश मन्त्रालय बाट संचालित क्षमता अभिवृद्धि तालिम मार्फत आवश्यकिय सामाग्री र स्रोत उपलब्ध गराई विद्यालय स्वास्थ्य सेवा विस्तार गरिने छ ।
१५. किशोर किशोरी मैत्री स्वास्थ्य सेवाहरूलाई अझै व्यवस्थित गदै थप विस्तार गरिनेछ ।
१६. Birthing Center मा भिडियो एक्स रे सेवा उपलब्ध गराइने छ ।
१७. जेष्ठ महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरूलाई सम्मानपूर्वक विदाई गर्ने कार्यको थालनी यसै आर्थिक वर्ष बाट शुरुवात गरिनेछ ।
१८. उच्च स्थानको बस्तीहरूमा हजार दिनका आमा र बच्चाहरूलाई लक्षित पानीको मुल संकलनका साथ सोलार हिटर सहितको महिला बालबालिका र अपाङ्ग मैत्री स्नान गृह निर्माण गरिनेछ ।
१९. बर्थीड सेन्टरमा सुत्केरी गराउने लाई गाउँपालिका बाट थप प्रोत्साहन रकम प्रदान गरिनेछ ।
२०. महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका लाई दुर्घटना बिमा गरिने छ ।
२१. पुरुषहरूलाई पोषण तथा स्वास्थ्य अभिमुखिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत बाबा लाई चिट्ठी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२२. PNC जाँच (३-७ दिनको) गराए बापत रु ४०० सेवा प्रदायकलाई प्रदान गरिनेछ ।
२३. पहुँच नपुगेका समुदायमा विभिन्न रोगहरूका स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
२४. जेष्ठ नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य परीक्षण गरिनु साथै सम्मान गरिने कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
२५. प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा पोषण कर्नरको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२६. गाउँपालिकाका सबै विद्यालयलाई प्रारम्भिक बालशिक्षाका लागि अत्याधुनिक बालमैत्री भौतिक पूर्वाधार तथा शैक्षिक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने लक्ष सहित यसवर्ष ९ ओटा विद्यालयलाई आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तथा दक्ष शैक्षिक जनशक्तिको व्यवस्था गरी शुरुवात गरिनेछ ।

२७. आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयमा गुणस्तरीय, प्राविधिक, जीवनोपयोगी तथा प्रविधिमैत्री निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने लक्ष अन्तर्गत भिन्नै माध्यमिक विद्यालयलाई कृषि तथा जडिबुट्टि, पर्यटन र व्यापार अध्ययनको लागि आवश्यक भौतिक पुर्वाधार निर्माणको शुरुवात गरिनेछ । आगामी वर्षदेखी सबै शिक्षकले ल्यापटपबाट पढाउन सक्ने गरी क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
२८. आफ्नो लागी आफ्नै श्रम' अभियानको रूपमा 'एक बालक एक गमला, एक वयस्क बालक २ आना जमिन, एक किशोर १ रोपनि जमिन' सहित हरेक विद्यार्थीलाई उत्पादनमा सहभागी गराई १२ कक्षा पास हुने अवधिसम्म कमितमा २ रोपनिसम्म जमिनमा आफै उत्पादन गर्न सक्ने क्षमता एवं श्रम र माटो प्रतिको माया जगाउने कामको थालनि गरिनेछ ।
२९. विद्यालय 'हाम्रो वातावरण र संस्कृतिको नमुना हो' भन्ने सन्देश दिन 'एक विद्यार्थी एक बिरुवा' अभियानलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यन्वयनमा ल्याई केही वर्ष भित्र सुन्दर बगैँचा र स्थानीय संस्कृतिक संग्रहालय सहितको अनुभव हुनेगरी विद्यालयलाई ज्ञान केन्द्रको रूपमा विकाश गरिनेछ ।
३०. विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक, अविभावक र विद्यार्थी बीचको समन्वय, सहकार्य र उत्तरदायीत्व बोधका लागि विभिन्न प्रभावकारी छलफल, अन्तरक्रिया र दक्षता विकाश तालिमलाई निरन्तर दिइराख्न प्रभावकारी संयन्त्रको निर्माण गरी त्यसको उचित परिचालन गरिनेछ ।
३१. स्थानीय प्राकृतिक श्रोत, साधन, संस्कृति, समाज, इतिहास र संभावनाको पहिचान हुने स्थानीय पाठ्यक्रमको विकास गरी अर्को शैक्षिक सत्रमा स्थानिय पाठ्यपुस्तक अध्यापन शुरु गर्न तत्कालै एक पाठ्यक्रम समिति निर्माण गरी कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।
३२. शिक्षक तथा विद्यार्थीले गर्ने खोज-अनुसन्धानका प्राप्तिलाई गाउँविकासमा सदुपयोग गर्ने गरी गाउँपालिका भित्रको प्राकृतिक साधनश्रोत, सम्पदा, समाज, इतिहास, लगायतको विषयमा अनुसन्धान गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ । उत्कृष्ट खोज र शृजनाका लागी गाउँपालिकाले सम्मान तथा पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
३३. योग्यता भएका तर तल्लो तहमा कार्यरत शिक्षक तथा शिक्षिकाहरूलाई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरी माथिल्लो कक्षामा योगदान गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ । साथै पालिकाको शैक्षिक रणनीतिमा विभिन्न कारणले योगदान दिनै नसक्ने शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई गाउँपालिकाको तर्फबाट आर्थिक प्रोत्साहन समेत व्यवस्था गरी स्वेच्छिक अवकाश लिन प्रोत्साहित गरिनेछ ।
३४. क्रमशः : गाउँपालिकाका विद्यालयलाई सुविधा सम्पन्न भौतिक पुर्वाधार र आधुनिक प्रविधी सहितको गुणस्तरीय शिक्षाको शुनिश्चित गरी विद्यार्थीको समस्यालाई ध्यानमा राख्दै आवश्यक पर्दा विद्यालय भ्यानहरूको व्यवस्था गरी हाल २९ को संख्यामा रहेको विद्यालयहरूलाई १५ देखी २० को संख्यामा समायोजन गरिनेछ ।
३५. गाउँपालिका अन्तर्गत दुर्गम भेगका विद्यार्थीहरूको समस्यालाई ध्यानमा राखी गाउँपालिकाको बीचमा पर्नेगरी एक आवासिय विद्यालयको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३६. भोटेकोशी गाउँपालिकालाई 'व्यापार, पर्यटन, तथा जडिबुट्टि सहितको नमुना शैक्षिक अध्ययन केन्द्र' बनाईने नीति लिइनेछ ।
३७. शतप्रतिशत शिक्षित, स्वस्थ, सु-संस्कृतिक र न्याय सहितको आत्मनिर्भर बेरोजगार मुक्त पालिका बनाइनेछ ।
३८. गाउँपालिकामा सबैको लागि शिक्षा अभियानलाई टेवा पुऱ्याउन विद्यार्थी भर्ना अभियान, विद्यालयको पुर्वाधार विकास, गुणस्तरीय शिक्षा अभियान जस्ता कार्यक्रमहरूमा विद्यालयहरूलाई सहयोग गरिनेछ ।
३९. गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा अङ्ग्रेजी माध्यमबाट अध्ययन/अध्यापन गर्ने/गराउने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
४०. गाउँपालिका भित्रका मा.वि. र आधारभूत विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्या र विषयगत आवश्यकता अनुसार दरबन्दीको लेखाजोखा गरी दरबन्दी मिलान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ र समायोजन भएका विद्यालयको हकमा बाल कक्षा संचालन गरिनेछ ।
४१. सबै विद्यालयमा बालमैत्री बसाई सहितको बाल कक्षाको व्यवस्था गरिने र कक्षा १ भन्दा अगाडी २ वर्षको बाल विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४२. शिक्षण सिकाईलाई कम्प्युटर र सूचना प्रणालीसंग आवद्ध गरी शैक्षिक सामाग्रीको पर्याप्त व्यवस्था र प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।

४३. सबै विद्यालयका प्र.अ. र शिक्षक सगँ कार्य सम्पादन सम्भोता करार गरी आगामी वर्षमा सिकाई उपलब्ध बढोत्तरी गरिनेछ ।
४४. आधारभूत तहलाई निःशुल्क र अनिवार्य गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने तथा विद्यालय बाहिर रहेका आधारभूत तह उमेरका बालबालिकाको तथ्याङ्ग यकिन गरी भोटेकोशी गाउँपालिकालाई आधारभूत तहको शिक्षा सुनिश्चित भएको घोषणा गरिनेछ ।
४५. शिक्षकहरूलाई अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षण सिकाईको तालिम, बालमैत्री र अन्य विषयगत तालिममा जोड दिइने छ ।
४६. विद्यालयको अनुगमन र सुपरिवेक्षणमा जोड दिई वडा स्तर र गाउँपालिका स्तर विद्यालयको नियमित अनुगमन, निरिक्षण र सुपरिवेक्षण गरी सुधारको कार्य गरिनेछ ।
४७. विद्यालयका विद्यार्थी संख्या तथा उपलब्ध दरवन्दीको विश्लेषण गरी सहयोगी संघ संस्था समेत संगको समन्वयमा नपुग दरवन्दीको लागि आवश्यक अनुदानको व्यवस्था गरिने छ । जसमा माध्यमिक तहको विद्यालयमा कम्तिमा मा.वि. तहको १ जना Science/Math Teacher को अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
४८. शिक्षक तथा वि.व्य.स. का पदाधिकारीको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
४९. विद्यालयको लेखा परिक्षण र सामाजिक परिक्षणलाई व्यवस्थित गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५०. शैक्षिक सुचना तथा विद्यालय तथ्याङ्गलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
५१. कक्षा १ देखि कक्षा ८ सम्ममा सबै छात्रा र दलित तथा सिमान्तकृत समुदायका सबै छात्र-छात्रालाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराईनेछ ।
५२. शिक्षा सम्बन्धि ऐन नियम निर्देशिका विकास गरि आवश्यकता अनुसार संशोधन र परिमाजन गरी शैक्षिक कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
५३. आगामी १० वर्षभित्रमा सबै शैक्षिक संस्थाहरूमा निःशुल्क र गुणस्तरीय शिक्षाको लागि लगानी वृद्धि गरिनेछ ।
५४. स्वास्थ्य सेवामा आगामी ५ वर्ष भित्रमा सबै जनताको निःशुल्क पहुँच हुने गरि संघीय सरकारको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई समेत साभेदारी हुने गरि कार्यक्रम तय गरिनेछ ।
५५. स्वच्छ खानेपानीको पहुँच सबै वडाहरूमा पुऱ्याउनको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरि कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
५६. बालमैत्री, लैङ्गिकमैत्री र फरक क्षमता भएका व्यक्तिमैत्री पुर्वाधार जस्तै खानेपानी, शौचालय जस्ता पुर्वाधार निर्माणमा गाउँपालिकाको तर्फवाट आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।
५७. स्वास्थ्य क्षेत्रमा जनताको पहुँच सहज बनाउन एम्बुलेन्सको व्यवस्थापन, घुम्ती शिविर समेत संचालन गरिने छ ।
५८. गैरसरकारी संघ संस्थाहरूबाट संचालनले गरिने सबै प्रकारका सहयोग तथा सेवाहरूलाई गाउँपालिकाको एकद्वारा प्रणाली मार्फत संचालन गर्न अनुमती दिइनेछ ।
५९. गाउँपालिका भित्र सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रवाट संचालन गरिने योजना तथा आयोजनाहरूको अनुगमन, मूल्याङ्गन पद्धतिलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
६०. गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा चौबिसै घण्टा प्रसुती सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक सहयोग गरिने छ । सबैको पहुँचमा स्वास्थ्य भन्ने नारालाई व्यवहारमा आत्मसाथ गरिनेछ ।
६१. समुह मार्फत जनचेतनामा अभिवृद्धी, आर्थिक र सामाजिक संमृद्धी जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा महिलाहरूलाई प्राथमिकता दिई समुह गठन गरिनेछ ।
६२. यूवाहरूको लागि आवश्यक खेल मैदान तथा खेल सामाग्री सहयोग र खेलकुद प्रवर्द्धनका विविध कार्यक्रमहरु आयोजना गरिनेछ ।
६३. गाउँपालिका भित्रका गरिव, दलित, जनजाति, पिछडिएका वर्ग, अपाङ्ग एवं अल्पसंख्यक जातजातिको पहिचान र लगत संकलन गरिनेछ ।

ग)पूर्वाधार विकास नीति

- भोटेकोशी गाउँपालिकाको अरनिको राजमार्गको दायाँ बायाँ सोलार बत्ती जडान गर्न निजी क्षेत्र सँग सहकार्य र साभेदारी गरिनेछ र सडक पेटी निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ग्रामिण सडक कम्तिमा ७ मिटरको हुन पर्ने नीति अनिवार्य गरिएको छ र ग्रामिण सडकको बीचबाट कम्तिमा १० मिटर भित्र भौतिक संरचना निर्माण गर्न नपाईने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३. कमितमा एक वडामा एउटा ग्रामिण सडकलाई प्राथमिकतामा राखि ५ वर्ष भित्रमा पक्की नाली र ग्राभेल सहितको व्यवस्थित सडक निर्माण गरिनेछ ।
४. एकृकीत विकास गुरुयोजना निर्माण गरी सोही अनुरुपको विकास कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
५. युवाहरुको लागि कम्तीमा १ वडामा १ खेल मैदान निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
६. विद्युत क्षेत्रको विकासको लागि लगानी आकर्षित गर्न गाउँपालिकाले लगानीको सुरक्षण नीति लिइने छ ।
७. निर्जी क्षेत्रबाट सञ्चालन गर्ने उद्योग, व्यवसाय तथा व्यापारको संरक्षण गर्ने नीति अगिकार गरिनेछ ।
८. सडकको लगत कट्टा गर्ने कार्यको थालनी यसै आर्थिक वर्षबाट गरीनेछ ।
९. सडक निर्माण तथा मर्मत सुधारका क्रममा गाउँपालिकाबाट निर्धारण गरिएको सडक क्षेत्राधिकार कायम गर्ने, सडक विस्तार नीति तथा मापदण्डको प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१०. प्रत्येक सडकका लागि विनियोजित रकमको १% रकम कट्टा गरि मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा गरिनेछ सो रकमबाट साभेदारीमा मर्मत सम्भार कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।
११. सडकको क्षेत्राधिकारलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी सडक अतिक्रमणलाई निरुत्साहित गर्दै सडक खुला राख्ने कार्यमा निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. सकेसम्म कम योजनाहरु छनौट गर्नु पर्ने रु.५ लाख भन्दा बढीका पूर्वाधार सम्बन्धी योजना छनौट गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
१३. योजनाहरु छनौट गर्दा आवश्यकतालाई (Need basis) ध्यान गरेर मात्र वजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. ट्र्याक खोलिसकेकेका बाटोहरुलाईनै प्राथमिक दिई स्तर उन्नति (Upgrading work) गरिने कार्य प्राथमिकताका साथ अघि बढाइनेछ (Side drain, Masonary wall, Gabion wall etc. Structures)
१५. मोटर बाटो छनौट गर्दा प्रत्येक वडा कार्यालय सम्म दोहोरो (double lane) रोड बाहै महिना (All weather) मा संचालन गर्न सक्ने खालको सडक मर्मतको लागी वजेट विनियोजन गरीनेछ ।
१६. भोटेकोशी गाउँपालिकामा चक्रपथ (Ring road) निर्माणको लागी भैरवकुण्ड, वगाम टसिथाड, ड्राईपोर्ट, नाटुखर्क, मार्मिङ हुदै अरनिको हाईवेको बञ्जीजम्मा जोड्ने बाटो निर्माणको कार्य थालनी गरिनेछ ।
१७. भोटेकोशी गाउँपालिकामा प्रशस्त मात्रामा पानीको मुलहरु भएकोले उचित खानेपानी तथा सिचाई योजनाहरु संचालन गर्न वजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
१८. सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा भएका बाहैवटा स्थानीय तह मध्य भोटेकोशी गाउँपालिकामा बढी पानी पर्ने भएकोले वर्षात्को समयमा सडक यातायात संचालन गर्न कठीनाई पर्ने भएकोले खोलाहरुमा भोलुङ्गे पुलहरुको निर्माणलाई प्राथमिकता दिई वजेटको विनियोजन गरिनेछ ।
१९. स्थानीय सरकार संचालन २०७४ बमोजिम घर बनाउदा नक्सा पासको नियम आगामी आर्थिक वर्षबाट कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
२०. सडक मापदण्डलाई कडाईका साथ लागू गरी सडक विस्तार कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाइनेछ ।
२१. यस आ.व.मा सम्पन्न भएका योजनाहरुमा प्रयोग भएका निमाण सामाग्री सामानहरुको गुणस्तर कायम गर्न कठिनाई भएकोले आगामी आ.व.मा योजनामा प्रयोग हुने निमाण सामाग्रीहरु मध्ये पाईप र रयावीन बक्स कार्यालयबाटै खरीद गरि उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२. हाल गाउँपालिका प्रायजसो वडाहरुमा काठका पोलहरु प्रयोग भएकाले भविष्यमा मानवीय जोखिमहुने अवस्था रहेकोले काठका पोलहरु फलामका पोलहरु मार्फत विस्थापन गरी गाउँपालिकालाई काठका पोल मुक्त गाउँपालिका बनाउने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
२३. योजनाको सख्या बढी हुने भएकाले Quantity मात्र नभएर Quality कन्ट्रोल गर्न मन्त्रालयबाट स्वीकृत दरबन्दी अनुसार प्रत्येक वडा कार्यालयमा प्राविधिक कर्मचारीहरुको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२४. घर तथा अन्य भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भूकम्प प्रतिरोधात्मक प्रविधिको अवलम्बन गर्न जोड दिईनेछ ।
२५. प्रत्येक वडामा एक सामुदायिक भवन निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ ।
२६. गाउँपालिकाद्वारा स्वीकृत वार्षिक योजनाहरु आर्थिक वर्ष अन्तमा मात्र काम गर्ने विगतको परिपाटीलाई अन्त्य गर्दै वैशाख मसान्तभन्दा पछि कुनै पनि विकास योजनाको सम्झौता नगर्ने तथा जेष्ठ मसान्त पछि कुनै पनि योजनाको भुक्तानी नगर्ने नीतिलाई कडाईका साथ अवलम्बन गरिनेछ ।

घ)वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति

१. वन क्षेत्र संरक्षणको लागि वृक्षारोपण, संम्बर्धन र व्यवस्थापनका लागि सामुदायिक र कबुलियति वन उपभोक्ता समूहहरूलाई सक्रिय बनाई कार्य संचालन गरिनेछ ।
२. ईन्धनको वनक्षेत्रमा पर्ने चाप कम गर्न वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई जोड दिईनेछ ।
३. सडक निर्माण गर्दा दुवैतर्फ वृक्षारोपण साथै बहुउपयोगी घास खेतीका लागि प्रोत्साहित गर्ने नीति लिईनेछ साथै Environment Management plan (EMP) बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. वातावरण मैत्री स्थानीय शासनको स्वीकृत सूचकहरु प्राप्तिका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
५. गाउँ क्षेत्रभित्रका विद्यालय, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूसँगको साभेदारीमा वातावरण संरक्षणका विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
६. जलवायु परिवर्तनबाट पर्न सक्ने प्रभाव न्यूनिकरण गर्न सरोकारवाला निकाय, गै.स.स. तथा विकास साभेदारहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरि स्थानीय जलवायू परिवर्तन अनुकुल कार्ययोजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयमा ल्याइनेछ ।
७. स्वस्थ र सफा मासु आपूर्तिको लागि उपयुक्त स्थानको पहिचान गरि निजी वा सार्वजनिक वा निजी-सार्वजनिक बधाशाला सञ्चालन कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
८. गाउँपालिका भित्र नदी कटान, पहिरो, नियन्त्रण गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
९. गाउँपालिकाका शहरी क्षेत्रमा सृजना हुने फोहोरलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि घरबाट नै कुहिने र नकुहिने फोहोर छुट्टाउने कार्यलाई नागरिक सचेतना मार्फत व्यवस्थापन गरिनेछ साथै नकुहिने फोहोरलाई पुनः प्रयोगमा ल्याउन Re-use centre को स्थापना गरिनेछ ।
१०. गाउँपालिका भित्र सँचालन गरिने बालुवा ढुङ्गा र अन्य खानीजन्य उद्योगहरूलाई स्थानीय बस्ती, वन जंगल र सार्वजनिक स्थलहरूलाई असर नपर्ने गरि संचालन अनुमति प्रदान गरिनेछ। स्थानीय स्तरमा पर्न सक्ने प्राकृतिक विपत्तिका मानवीय क्षति न्यूनीकरण गर्न स्थानीय स्तरमा वृक्षारोपण र वनजङ्गल सुरक्षा गर्ने नीति लिईनेछ । जसका लाग एउटा रुख कटान बापत १० वटा रुख वृक्षारोपण गर्ने नीति लिईनेछ ।
११. घरबाट नै फोहोरलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि टोल टोलमा फोहोर फाल्ने ड्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. सार्वजनिक स्थान, होटल पसलबाट निस्किने प्लाष्टिक जन्य वस्तुहरु र सिसा जन्य वस्तुको उचित व्यवस्थापन गर्नका छुट्टै कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै वातावरण संरक्षणका निर्मित प्लाष्टिक रहित गाउँपालिका निर्माण गर्ने नीति लिईनेछ ।
१३. स्थानीय स्तरमा भएका छाडाजन्य पशुलाई नियन्त्रण गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. भू-क्षय बाढी, पहिरो नियन्त्रणको लागि वृक्षारोपण गर्ने र जथाभावी रुख कटानको कार्यलाई निरुत्साहित गर्नको लागि दण्ड जरीवाना गर्ने नीति लिईनेछ ।
१५. उच्च पहाडी भेगमा पाइने बहुमूल्य जडीबुटीहरूलाई संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ ।
१६. सार्वजनिक स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने नीति लिईनेछ ।
१७. सार्वजनिक सरकारी सम्पत्ति, बाटो घाटो, पाटी पौवा, कुवाहरुको उचित संक्षरण गर्ने नीति लिईनेछ ।

ड)संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह नीति

१. सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित गर्न गाउँपालिका अन्तर्गतका महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका, कर्मचारी, जनप्रतिनिधि तथा गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरुको दुर्घटना विमा तथा स्वास्थ्य विमा गर्ने नीति लिईनेछ ।
२. उपभोक्ता समिति तथा निर्माण व्यवसायी निर्माण कार्यमा प्रतिस्पर्धा गराई गुणस्तरीय भौतिक संरचना निर्माण गर्ने आवश्यकतानुसार योजनाहरुको निर्माण कार्य ठेक्का प्रणलीबाट गरीने नीति लिईनेछ ।
३. रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत श्रमिक मार्फत निर्माण कार्य गराउन पहिलो प्राथमिकतामा राखी योजनाहरु संचालन गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका भित्रका आमा समूहको पहिचान गरी उनीहरुको अग्रसरमा योजना सञ्चालन गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
५. होमस्टे सेवालाई प्रवर्द्धन गर्ने कार्य नीति लिईनेछ ।

६. गाउँपालिका भित्र खोलिएका नयाँ ट्र्याकहरुको लगत कट्टा गरी सडकको स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम क्षेत्रधिकार कायम गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाभित्रका युवा जनशक्तिलाई परिचालित गरी उनीहरुलाई उद्धमशील बनाउने र उनीहरुकै माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना गर्ने गरि युवा उद्धम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. हरेक वडामा एक विशेष उद्धमी समुहको पहिचान गरि आवश्यक सशर्त वित्तिय सहयोग गरिनेछ ।
९. बेरोजगारहरुको ज्ञान, सीप, योग्यता, अनुभव र बजारको मागका आधारमा आवश्यक पर्ने सीप विकास तालिमको पहिचान गरि तालिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन तथा सम्बन्धित तालिम केन्द्रमा सिफारिस गरिनेछ ।
१०. गाउँपालिका भित्रका सम्पुर्ण बेरोजगार व्यक्तिहरुको विस्तृत विवरण रोजगार सेवा केन्द्र मा उपलब्ध हुने गरी सुचना सम्पन्न गरीनेछ ।
११. गाउँपालिकाभित्र सञ्चालन हुने सार्वजनिक निर्माणका कार्यहरुमा सम्भव भयसम्म श्रम मूलक प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।
१२. कामदारहरुको दररेट आवश्यक परामर्श गरि बढाउनेछ ।
१३. कामलाई सम्मान गर्ने संस्कृतिको विकास गर्ने जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा समाजका प्रतिष्ठित व्यक्तित्व सहितको अगुवाइमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. गाउँपालिका भित्रका सबै बेरोजगारहरु एवम् सार्वजनिक तथा निजि क्षेत्र मार्फत सञ्चालन हुने आयोजनाहरुलाई रोजगार सेवा केन्द्रको दायरामा ल्याइ त्यस्ता आयोजनाहरुमा सिर्जना हुने रोजगारीको आपूर्ति सुचिकृत बेरोजगारहरु मध्येबाट गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१५. गाउँपालिका भित्र पहिरो तथा अन्य विविध जोखिम मा धेरै स्थानहरु देखिएको हुँदा यस्ता स्थानहरुको मर्मत तथा वृक्षारोपण लगाएतका कामसँग रोजगार सिर्जना लाई एकिकृत गरिनेछ ।
१६. गाउँपालिकाको सुविधा सम्पन्न आफै भवन निर्माण गरी सेवा प्रवाहलाई आगामी आर्थिक वर्षमा व्यवस्थित गरिने छ ।
१७. जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण, अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण, घ वर्गको निर्माण ईजाजत पत्रको वितरण र योजना सम्झौता कार्य सफ्टवेयरमा आधारित बनाई सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
१८. गाउँपालिकाको कार्य बोझलाई कम गर्न आवश्यकता अनुसारको दरबन्दी सृजना गरी कर्मचारी अभाव परिपूर्ति मार्फत छितो छ्वितो सेवा प्रवाह पद्धतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
१९. कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको क्षमता अभिवृद्धि गर्न कम्तीमा १५ दिनको विषयगत तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
२०. देश दर्शन मार्फत विकासको नयाँ पद्धतिलाई अनुशारण गर्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका नमूना विकासका क्रियाकलापहरुको अवलोकन गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
२१. कर्मचारीहरुलाई काम प्रति उत्प्रेरित गर्न तथा उपभोक्ता समितिलाई विकास प्रति जागरूक गराउन पुरस्कृत तथा सम्मान गर्ने कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ ।
२२. सहकारी संस्था दर्ता, नवीकरण तथा अनुगमन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
२३. गाउँपालिकाको वेभसाईटलाई प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरी सम्पूर्ण सूचनाहरु वेभसाईट मार्फत प्रसारित गरिनेछ ।
२४. गाउँपालिकाका गतिविधिहरु पारदर्शी तुल्याउन तथा स्थानीय नागरिकहरुलाई सहज तवरले जानकारी पुऱ्याउन सबै खालको सञ्चार माध्यमसँग समन्वय गरिनेछ ।
२५. गाउँपालिकामा सञ्चालित आयोजनाहरुको गुणस्तर अभिवृद्धि गरी वित्तीय जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न अनुगमन समिति गठन गरी उक्त समितीलाई सक्रिय तुल्याईने छ ।
२६. गाउँपालिकाभित्र सञ्चालनमा रहेका व्यवसायीहरुलाई आफ्नो व्यवसाय प्रति उत्तरदायी बनाउन करको दायरामा अनिवार्य रूपमा ल्याईनेछ ।
२७. सञ्चालित विकास निर्माण लगायत सबै कार्यक्रमहरुको नियमित अनुगमन प्रगति समीक्षा, समन्वय बैठक, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण आदि कार्यक्रमहरुलाई बढावा दिइनेछ ।
२८. गाउँपालिकाका वडा कार्यालयको संस्थागत सुदृढिकरणका कार्यहरु थालनी गरिनेछ ।
२९. कार्यालयलाई सेवाग्राही मैत्री बनाउन सुशासनका सुचाङ्गकहरुलाई नागरिक वडापत्र, सुभाव पेटिका, सूचना अधिकारी तोक्ने जस्ता कार्यहरुलाई लागु गरिनेछ ।

३०. भोटेकोशी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा जनतालाई सरल र सहज रूपमा सेवा प्रवाह गर्नका लागि सोधपुछ कक्षको स्थापना गरिनेछ ।
३१. गाउँपालिका भित्र रहेका सँघ संस्थाले सँस्थागत विकासका लागि नियमावली तयार गरि गाउँपालिकावाट स्वीकृत लिई संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
३२. कर्मचारी एवं पदाधिकारीको क्षमता विकासका लागि आवश्यक समय सापेक्षत बनाउन तालिम, अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाईनेछ साथै कर्मचारीको मनोबल उच्च बनाई राख्न प्रोत्साहन कोषको व्यवस्था गरि आवशक सुविधा उपलब्ध गराईनेछ र उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक समारोहमा पुरस्कृत गरिनेछ ।
३३. कर्मचारीको व्यवस्थापनका लागि भोटेकाशी गाउँपालिकाको कर्मचारी विनियमावली तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

च) वित्तिय व्यवस्थापन तथा सुशासन नीति

१. गाउँपालिका अन्तर्गतका बडा कार्यालयहरुमा पनि टेलिफोन, इन्टरनेटको सुविधा विस्तार गरिने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकाको आफ्नै डिजिटल प्रोफाईल र मोबाईल एप्लिकेशनको विकास मार्फत सूचना प्रवाहलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुलाई आवश्यक व्यक्तिगत घटना दर्ता, सामाजिक सुरक्षाभत्ता र ICT (सूचना तथा संचार प्रविधि) सम्बन्धि ज्ञान तथा सीप हस्तान्तरण गर्न तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकामा सि.सि.क्यामेरा, डिजिटल नोटिस बोर्डको व्यवस्था गरी आर्थिक तथा योजना गत सूचनामा सबैको पहुँच बढाईनेछ ।
५. आवश्यक सूचना तथा संचार प्रविधि प्रयोग गरी विद्युतीय शासन (E-governance) सफ्टवेयर/प्रणालीहरु जस्तै Business/Enterprise Entry (व्यवसाय दर्ता), Senior Citizenship Identity Letter (जेष्ठ नागरिक परिचय-पत्र), Disability Identity Letter (अपाङ्ग परिचय-पत्र), D Category Construction Permission Letter (घ वर्गको निर्माण इजाजत पत्र), Personnel Information System (व्यक्तिगत सूचना प्रणाली), Inventory Management System (जिन्ती व्यवस्थापन प्रणाली), Planning Management System (योजना व्यवस्थापन प्रणाली), Letter Management System (दर्ता/चलानी व्यवस्थापन प्रणाली), VERSPMIS (सामाजिक सुरक्षा भत्ता र व्यक्तिगत घटना दर्ता) अनिवार्य रूपमा प्रयोग गरिनेछ ।
६. तत्कालिन गाउँ विकास समितिबाट पेशकी रकम लिई हालसम्ममा फछ्यौट नभएको, म्याद नाघेको पेशकी फछ्यौट कार्यमा प्रभावकारी पहल गरि पेशकी शून्य गरिनेछ साथै पेशकी फछ्यौट गर्न अटेर गर्ने व्यक्ति फर्म सँघ संस्थाको नामावली कार्यालयको मुलद्वारमा फ्लेक्स व्यानर बनाई सार्वजनिक गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाद्वारा स्वीकृत वार्षिक योजनाहरु संचालनका क्रममा उपभोक्ता समितिलाई पेशकी दिने प्रचलनलाई पुर्ण रूपमा बन्द गरिनेछ । त्यस्ता योजनाहरुलाई रनिङ बिल तथा कार्य सम्पन्न भएपछि मात्र भुक्तानी दिईनेछ ।
८. हरेक महत्वपूर्ण सन्देश र सूचनाहरु कार्यालयको वेवसाईट, फेसबुक पेज र स्थानीय एफ.एम.रेडियो मार्फत सबै गतिविधिहरु नागरिकहरुको जानकारीमा ल्याउने प्रयास गरिनेछ । यस गाउँपालिकाका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने सबै नागरिकको नाम गाउँपालिकाको Website मार्फत सार्वजनिक गरिने छ ।
९. लेखा व्यवस्थापनका लागि Accounting Software को प्रयोग गरी वित्तिय अनुशासनलाई प्रभावकारीता कायम गरीनेछ ।
१०. गाउँपालिकाको वित्तिय जोखिम न्युनिकरणका लागि प्रत्येक योजनाको स्थलगत अनुगमन पश्चात मात्र रकम भुक्तानीको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

धन्यवाद

राजकुमार पौडेल
अध्यक्ष

